

## ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSSOR IV.

A bűncselekmény megvalósulási szakaszai. A bűncselekmény elkövetői.  
A bűncselekményi egység és többség. A bűnhalmazat

### **Büntetőjog I.**

*Igazságügyi igazgatási alapszak*

1. A szándékos bűncselekmény megvalósulási szakaszai.  
*Csemáné Váradi Erika – Görgényi Ilona – Gula József – Jacsó Judit – Lévay Miklós – Sántha Ferenc: Magyar büntetőjog. Általános rész. Miskolci Egyetemi Kiadó, Miskolc, 2015. továbbiakban: Tankönyv – 84. oldal*
  1. akarat-elhatározás (a bűncselekmény gondolatának felmerülése) – nem releváns büntetőjogi szempontból
  2. előkészület (a bűncselekmény elkövetésének előkészítése),
  3. kísérlet (a bcs. megkísérlése)
  4. befejezettség

*A büntetőjog e stádiumok közül az előkészületnek, a kísérletnek és a befejezettségnek tulajdonít jelentőséget és fűz hozzájuk jogkövetkezményeket.*
2. Mi a különbség a szándékos illetve a gondatlan bűncselekmény megvalósulási szakaszai között?  
*A gondatlan bűncselekménynek csak befejezett stádiuma van.*
3. Az előkészület és a kísérlet elhatárolása.  
*Konzultáció*

*A bűncselekmény az előkészülettel már megjelenik a külvilágban, a törvényi tényálláshoz tartozó elemek megvalósítására még nem kerül sor (de az elkövetőben már fennáll az elkövetés szándéka). Az előkészület csak kivételesen büntetendő, akkor, ha azt a törvény külön elrendeli.*

*A kísérlettel az elkövető belép a törvényi tényállásba, az azonban teljes egészében nem, csak részben valósul meg. A kísérlet minden esetben büntetendő, a befejezett bűncselekmény büntetési tételének figyelembe vételével.*
4. Az előkészület fogalmi elemei.  
*Btk. 11. § (1) bek. + Tankönyv 85.o.*

*Objektív elemei: öt elkövetési magatartás:*

  - felhívás,
  - ajánlkozás,
  - vállalkozás,
  - közös elkövetésben megállapodás,
  - a bcs. elkövetéséhez szükséges vagy azt könnyítő feltételek biztosítása

*Szubsztív elem: a bűncselekmény befejezésére irányuló célzat.*
5. Milyen büntethetőséget megszüntető okokat ismerünk az előkészület körében?  
*Előkészülettől való önkéntes visszalépés. Tankönyv 86-87.o.*

*Formái: Btk. 11. § (2)*

6. Az ún. maradék-bűncselekményért való felelősség kérdése az előkészület kapcsán.  
*Btk. 11. § (3) bek. + Tankönyv 87. o*
7. A kísérlet Btk-beli fogalma.  
*Btk. 16. §*
8. A kísérlet fajtái.  
*Tankönyv 90-91. o.*
  - teljes és nem teljes kísérlet
  - közeli és távoli kísérlet
  - alkalmatlan kísérlet
9. Sorolja fel a kísérlet fogalmának elemeit!  
*Tankönyv 89.o.*
  - szándékosság
  - a bűncselekmény elkövetésének megkezdése
  - a bűncselekmény be nem fejezése.
10. Milyen bűncselekményeknek nem lehet kísérlete?  
*Tankönyv 89-90. o.*
  - gondatlan bűncselekmények (pl. hanyag kezelés)
  - tiszta mulasztásos bűncselekmények (pl. segítségnyújtás elmulasztása)
  - vegyes bűnösségi szerkezetű bűncselekmények (pl. halált okozó testi sértés)
  - előkészületi cselekmények
  - részesi közreműködés
  - ahol a bcs. természete zárja ki (pl.: verbálisan megvalósítható bcs-ek)
11. Az alkalmatlan kísérlet fajtái és jogkövetkezménye.  
*Tankönyv 90-91.o. Btk. 10. § (3) bek.*
12. Milyen büntethetőséget megszüntető okokat ismerünk a kísérlet körében?  
*Tankönyv 91. o.*  
*Btk. 10. § (4) bek.*  
*Önkéntes elállás és önkéntes eredményelhárítás*
13. Melyek az önkéntes visszalépés, mint büntethetőségi akadály jellemzői?
  - önkéntesség (saját akaratelhatározás)
  - végleges tervfeladás
  - személyhez kötöttség
  - maradékbűncselekményért való felelősség
14. A kísérlet büntetendősége.  
*Konzultáció + Tankönyv 91. o.*  
*A Btk. alapján a kísérletre a befejezett bűncselekmény büntetési tételét kell alkalmazni. A Btk. 82. § (4) bek. a büntetés enyhítése körében a jogalkalmazó számára lehetőséget ad a vonatkozó büntetési tétel kétfokú leszállítására; a Kúria 56. számú Büntető Kollégiumi véleménye (III/1.p) alapján pedig a cselekmény kísérleti szakban maradása enyhítő körülményként figyelembe vehető. Ennek megfelelően a gyakorlatban*

általában enyhébb büntetést alkalmaznak a kísérlet, mint a befejezett bcs. esetén.

15. A befejezett és a bevégzett bűncselekmény elhatárolása és a megkülönböztetés főbb jogi konzekvenciái.

*Konzultáció + Tankönyv 92-93. o.*

*Egyes bűncselekmények esetében (tartós bcs-k illetve állapot-bcs-k) a büntetőjogi értelemben vett befejezettség eltér a köznapi értelemben felfogottól. Ez utóbbit a bevégzettség fogalma öleli fel. Akkor válik egy cselekmény bevégzetté, amikor a jogtárgy elleni támadás véget ér.*

*A bevégzettség időpontjáig*

- *az elkövetőnek nyújtott segítség megalapozhatja az azt tanúsító személy bűnsegédi vagy társtettesi minőségét,*
- *a passzív alany jogos védelmi helyzetben van*
- *az elévülési idő kezdő időpontja a bűncselekmény bevégzettségéhez kötődik.*

16. Az elkövetők típusai a Btk. szerint

*Tankönyv 95. o.*

**A bűncselekmény elkövetői (Btk. 12. §)**

	<b>Tettesek (Btk. 13. §)</b>		<b>Részesek (Btk. 14. §)</b>	
Önálló (közvetlen) tettes	Közvetett tettes	Társtettes	Felbujtó	Bűnsegéd

17. A sui generis delictum fogalma, főbb esetei példákkal szemléltetve.

*Konzultáció + Tankönyv 95. o., 86. o.*

*Sui generis előkészületi delictumok, sui generis részesi delictumok – A jogalkotó bizonyos előkészületi illetve részesi magatartásokat önálló bűncselekményként rendel büntetni; ennek indoka az, hogy az adott magatartás már önmagában jelentős mértékben veszélyeztet bizonyos társadalmi értékeket.*

18. A közvetett tettesség fogalma, esetei.

*Btk. 13. § (2) bek. + Tankönyv 100. o.*

19. A társtettség objektív és szubjektív feltétele.

*Btk. 13. § (3) bek. + Tankönyv 101-102. o.*

*objektív: kettő vagy több elkövető, azonos bűncselekmény törvényi tényállásának közös elkövetése*

*szubjektív – szándékegység*

20. Mit jelent a részesség járulékos jellege?

*Tankönyv 104. o.*

*A részesség feltételez egy szándékos és legalább kísérleti szakaszig eljuttatott tettesi alapcselekményt.*

21. A bűnsegély módja szerint milyen típusait különböztethetjük meg?

*Tankönyv 108. o.*

*Fizikai és pszichikai bűnsegély.*

22. A felbujtás és a pszichikai bűnsegély, valamint a fizikai bűnsegély és a társtettség elhatárolása. *Konzultáció + Tankönyv 106-108. o.*

	<b>Felbujtás</b>	<b>Pszichikai bűnsegély</b>
A cselekménynek az elkövető szándékára gyakorolt hatása alapján	<i>Szándékkiváltó hatás</i>	<i>Szándékerősítő hatás</i>
A tettesi alapcselekményhez való időbeli viszony alapján	<i>Kizárólag a tettesi alapcselekményt megelőzően (amíg a cselekmény nem lép a kísérleti szakaszba).</i>	<i>A tettesi alapcselekményt megelőzően, illetve azzal egy időben.</i>

	<b>Társtettség</b>	<b>Fizikai bűnsegély</b>
A törvényi tényálláshoz való viszony alapján	<i>A magatartás mindig a tényállás keretei közé illeszkedik</i>	<i>A magatartás mindig a törvényi tényállás keretein kívül marad</i>
A törvényi tényállást megvalósító tudattartalma alapján	<i>Feltétele az elkövetők közötti szándékegység megléte, illetve egymás tevékenységének kölcsönös tudata</i>	<i>Nem feltétel, hogy a tettes tudjon a segítségnyújtásról</i>

23. A társas bűnelkövetési alakzatok típusai és elhatárolásuk.  
*Btk. 459.§. (1) bek. 1. 2. és 3. 13 pont + Tankönyv 109-113. o.*

	<b>Csoportos elkövetés</b>	<b>Bűnszövetség</b>	<b>Bűnszervezet</b>
<b>Az elkövetők száma</b>	<i>legalább három</i>	<i>legalább kettő</i>	<i>legalább három</i>
<b>A bűncselekmények száma (szándékosság)</b>	<i>egy bűncselekmény elegendő</i>	<i>legalább kettő bűncselekmény elkövetése vagy erre vonatkozó megállapodás</i>	<i>legalább két bűncselekmény elkövetésére irányul, amelyek büntetési tétele öt évi vagy azt meghaladó szabadságvesztés (szervezeti cél)</i>
<b>Szervezettség foka</b>	<i>nem feltétel</i>	<i>bűncselekmények szervezett elkövetése vagy ebben megállapodás</i>	<i>hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport (huzamosabb időn át tartó működés)</i>
<b>Szükséges feltétel</b>	<i>egy bűncselekmény kísérleti szakba juttatása</i>	<i>legalább egy bűncselekmény kísérleti szakba juttatása</i>	<i>előkészület esetén is megállapítható a bűnszervezet (bűnszervezetben részvétel sui generis deliktum), de a súlyosabb jogkövetkezmények legalább egy</i>

			<i>bűncselekmény kísérleti szakba juttatása esetén alkalmazhatóak</i>
<b>Jogkövetkezmény</b>	<i>minősítő körülmény, amelyhez súlyosabb büntetési tételt rendel a Btk.</i>	<i>minősítő körülmény, amelyhez súlyosabb büntetési tételt rendel a Btk.</i>	<i>általános részi rendelkezésekben meghatározott szigorúbb jogkövetkezmények</i>
<b>Negatív feltétel</b>		nem jön létre bünszervezet	

24. A csoportos elkövetés értelmezése figyelemmel a Kúria Büntető jogegységi határozataira.

*Tankönyv 109-110. o. + 2/2000. BJE + 4/2007. BJE*

*A csoportos elkövetés megállapításának feltételei:*

- *legalább 3 elkövető (függetlenül attól, hogy a sértett valamennyiüket észleli-e)*
- *a bűncselekmény helyszínén vagy annak közelében jelen vannak*
- *akár tettesek, akár részeseek is lehetnek (akkor is megállapítható, ha valamelyikük nem büntethető, de diszpozíciószerű magatartást tanúsít.)*

25. Sorolja fel a bűnkapcsolati alakzatokat!

*Tankönyv 115-117. o.*

*A bűnpártolás, a pénzmosás, a feljelentési kötelezettség elmulasztása és a bűnös közömbösség.*

26. A bűncselekményi egység, bűncselekményi többség és a bűnhalmazat fogalma

*Tankönyv 118. o.*

*Egyetlen bűncselekmény megvalósulása - **egység***

*Több bűncselekmény azonos elkövető általi elkövetése - **többség***

*A többség akkor **halmazat**, ha a több bűncselekményt egy eljárásban bírálják el.*

*Btk 6. § (1)'' Bűnhalmazat az, ha az elkövető egy vagy több cselekménye több bűncselekményt valósít meg, és azokat egy eljárásban bírálják el.''*

27. A bűncselekményi egység fajtái.

*Tankönyv 118-119. o.*

*Természetes egység, törvényi egység.*

28. Sorolja fel a törvényi egység típusait!

*Tankönyv 119-121. o.*

*1. Folytatólagos egység, 2. összetett bűncselekmény, 3. összefoglalt bűncselekmény, 4. a törvényi egység sajátos esete, 5. üzletszerűség, 6. érték-egybefoglalás.*

29. A folytatólagos egység törvényi feltételei.

*Tankönyv 119. o. Btk. 6. § (2) bek.*

*6. § (2) Nem bűnhalmazat, hanem folytatólagosan elkövetett bűncselekmény az, ha az elkövető ugyanolyan bűncselekményt, egységes elhatározással, azonos sértett sérelmére, rövid időközönként többször követ el.*

30. Az összetett és az összefoglalt bűncselekmények összehasonlítása

*Tankönyv 120. o.*

***összetett bűncselekmény:** a törvényhozó két – egyébként önálló – bcs-ből egy*

*harmadikat hoz létre; a két (rész)cselekmény között cél-eszköz viszony áll fenn (pl. cél – lopás eszköz – rongálás => dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás)*

**összefoglalt bűncselekmény:** *szintén részcselekményekből áll; az egységbe foglalás indoka az, hogy a halmazati büntetésnél súlyosabb büntetés kiszabására legyen lehetőség (pl. több ember sérelmére elkövetett emberölés)*

31. A bűnhalmazat  
fajtái.

*Tankönyv*

*122. o.*

**1. alaki halmazat** – *az elkövető egy cselekményével egyszerre több bűncselekményt valósít meg*

**1a homogén alaki halmazat** – *a megvalósított több bűncselekmény azonos (pl. az elkövető egyetlen nyilatkozatában három személyt vádol hamisan – három rendbeli hamis vád)*

**1b heterogén alaki halmazat** – *a megvalósított több bűncselekmény különböző (pl. az elvétel esete)*

**2. anyagi halmazat** – *az elkövető több cselekményével valósít meg több bűncselekményt*

**2a heterogén anyagi halmazat** – *a több cselekménnyel megvalósított több bűncselekmény különböző. (pl. ha a terhelt lopást követ el, majd egy héttel ezután testi sértést)*

**2b homogén anyagi halmazat** – *a több cselekménnyel megvalósított több bűncselekmény azonos (pl. a terhelt két különböző alkalommal követ el lopást)*

32. A specialitás és a szubszidiaritás - mint a látszólagos alaki halmazat kiküszöbölésére szolgáló elvek – értelmezése.

*Tankönyv 121 o.*

*A specialitás elve szerint a speciális, több ismérvet tartalmazó tényállás megelőzi az általános tényállást és csak az előbbit kell megállapítani. (Pl. erős felindulásban elkövetett emberölés – emberölés)*

*A szubszidiaritás elve szerint a szubszidiárius (kiszegítő) tényállás csak akkor alkalmazható, ha a cselekménnyel megvalósított másik (vagy súlyosabb) bűncselekmény nem állapítható meg. (becsületsértés – rágalmozás; kényszerítés - zsarolás)*

33. Mikor beszélünk büntetlen eszközcselekményről?

*Tankönyv 122. o.*

*büntetlen eszközcselekmény - nem állapítható meg a célcselekmény mellett az eszközcselekmény, ha a kettő között szükségszerű kapcsolat van, azaz a célcselekmény az eszközcselekmény nélkül nem követhető el (pl. intellektuális közokirat-hamisítás (342. §*

*(1) c)) a kettős házasság (214. §) büntette mellett nem állapítható meg halmazatban).*